

TURU-UURINGU KUTSE

Liiklushariduse olukorra, korralduse ja rakendamise uuring Eesti üldharidussüsteemis

Lugupeetud turuosaline

Transpordiamet (TRAM) viib läbi turu-uuringu, et hinnata turuosaliste võimekust ja valmisolekut osutada uuringuteenust. Uuringu eesmärk on saada terviklik ja ajakohane ülevaade liiklushariduse korraldusest Eesti üldharidussüsteemis, hinnata liiklushariduse õigusliku ja strateegilise raamistiku toimivust, kaardistada liikluskasvatuse elluviimist toetavad ja takistavad tegurid ning koguda õpetajate ja valdkonna ekspertide hinnanguid, kogemusi ja ettepanekuid liiklushariduse süsteemsemaks, järjepidevamaks ja tõhusamaks arendamiseks.

Turu-uuringu eesmärk on koguda sisendit töö teostatavuse, ajakava, eelarve, võimalike riskide ning sobivate kvalifitseerumistingimuste kohta enne võimaliku riigihanke ettevalmistamist. Esialgse ajakava kohaselt on kavas hankemenetlus korraldada 2026. aasta neljandas kvartalis pärast turu-uuringu läbiviimist. Hanget rahastatakse Transpordiameti eelarvelistest vahenditest.

Uuringu taust ja kavandatav lähenemine

1. Taustinformatsioon

Transpordiamet on Kliimaministeeriumi valitsemisalas tegutsev valitsusasutus, mille ülesanne on muu hulgas liiklusohutuse ja liikluskasvatuse edendamine ning liiklushariduse arendamise toetamine.

Liiklusharidus on valdkonnaülene tegevus, mille kujundamisse ja elluviimisse panustavad Haridus- ja Teadusministeerium, Transpordiamet, kohalikud omavalitsused, haridusasutused, Politsei- ja Piirivalveamet ning teised partnerid. Liiklusseaduse kohaselt korraldab liiklushariduspoliitika elluviimist Haridus- ja Teadusministeerium. Laste liikluskasvatuse korra kohaselt arendavad Haridus- ja Teadusministeerium ning Transpordiamet koostöös liikluskasvatuse õppe- ja metoodilisi materjale ning Transpordiamet analüüsib ja hindab liikluskasvatuse olukorda ning esitab selle põhjal soovitusel Haridus- ja Teadusministeeriumile ning Kliimaministeeriumile.

Nende ülesannete täitmiseks on vajalik ajakohane ülevaade liiklushariduse õiguslikust, strateegilisest ja institutsionaalsest raamistikust, selle rakendamisest ning peamiste osapoolte rollidest, vastutusest ja koostööst.

Liikluskasvatus on nii [põhikooli](#) kui ka [gümnaasiumi](#) riikliku õppekava läbiva teema „Tervis ja ohutus“ osa. Samas puudub ajakohane tervikülevaade sellest, kuidas liikluskasvatust Eesti üldhariduskoolides kavandatakse ja ellu viiakse, milliseid õppematerjale ja metoodikaid kasutatakse, milliseid takistusi õpetajad kogevad ning millist tuge nad vajavad. Samuti puudub ülevaade sellest, kuidas kasutatakse Transpordiameti pakutavaid õppematerjale, koolitusi ja teisi tugitegevusi ning milline on nende tajutud mõju.

Viimane põhjalikum [ülevaade](#) liikluskasvatuse olukorrast Eesti koolides pärineb 2019. aastast. Vahepeal on toimunud olulised muutused haridussüsteemis, liiklushariduse valdkonnas ja

liikluskeskkonnas, mistõttu on vajalik saada ajakohane ülevaade olukorrast ning valdkonna arenguvajadustest.

Lisaks on oluline hinnata liiklushariduse juhtimis-, koostöö- ja vastutussüsteemi toimivust ning kaardistada peamiste sidusrühmade vaated valdkonna kitsaskohtadele ja arengusuundadele.

Liiklusohutusprogrammi 2026–2035 eesmärk on, et aastaks 2035 ei hukuks liikluses ühtegi alla 16-aastast last. Selle eesmärgi saavutamine eeldab tõenduspõhist ja süsteemset lähenemist liiklusharidusele ning head koostööd kõigi valdkonna osapoolte vahel.

Eeltoodust tulenevalt soovib Transpordiamet tellida uuringu, mis annab tervikliku ülevaate liiklushariduse õiguslikust, strateegilisest ja institutsionaalsest raamistikust, selle rakendamisest üldhariduskoolides ning peamiste sidusrühmade vaadetest liiklushariduse toimimisele ja arenguvajadustele. Uuringu peamine fookus on üldhariduskoolidel, kuid vajaduse korral hõlmab õigusliku, strateegilise ja institutsionaalse raamistiku analüüs ka alushariduse tasandit.

Uuring koosneb kolmest omavahel seotud tööosast:

- liiklushariduse õigusliku, strateegilise ja institutsionaalse raamistiku analüüs;
- üldhariduskoolide õpetajate fookusgrupp-uuring;
- liiklushariduse valdkonna peamiste sidusrühmade ekspertintervjuud.

Uuringu tulemusi kasutatakse sisendina Transpordiameti liiklushariduslike tegevuste, õppematerjalide, koolituste ja teiste toetusmeetmete arendamisel ning liiklushariduse süsteemi edasiarendamisel koostöös partneritega.

2. Kavandatav töö

Transpordiamet soovib tellida uuringu, mille eesmärk on hinnata, kuivõrd toetavad Eestis kehtiv liiklushariduse õiguslik, strateegiline ja institutsionaalne raamistik ning selle rakendamine üldhariduskoolides liiklushariduse järjepidevat, süsteemset ja tulemuslikku elluviimist ning millised on peamised arenguvajadused aastani 2035.

Uuring koosneb kolmest omavahel seotud tööosast (2.1, 2.2 ja 2.3), mille tulemused koondatakse terviklikuks analüüsiks.

Töövõtja teeb uuringu läbiviimisel tihedat koostööd Tellija projektijuhiga ning kooskõlastab Tellijaga peamised meetodilised valikud, andmekogumisvahendid ja muud uuringu läbiviimist oluliselt mõjutavad küsimused.

2.1. Õigusliku, strateegilise ja institutsionaalse raamistiku analüüs.

Uuringu esimese tööosana tuleb läbi viia liiklushariduse õigusliku, strateegilise ja institutsionaalse raamistiku analüüs, mille eesmärk on hinnata, kas kehtivad õigusaktid, strateegilised dokumendid, rollijaotus ja vastutussüsteem toetavad liiklushariduse süsteemset, järjepidevat ja eesmärgipärast korraldamist Eestis ning loovad selleks vajalikud eeldused.

2.1.1. Analüüsi ulatus.

Analüüs peab hõlmama liiklushariduse korraldamist mõjutavat õiguslikku, strateegilist ja institutsionaalset raamistikku Eestis.

Analüüsi käigus tuleb käsitleda vähemalt:

- liiklusharidusega seotud peamisi õigusakte;
- liiklusohutuse, hariduse, tervisedenduse ning aktiivse ja ohutu liikumise valdkonna asjakohaseid strateegilisi dokumente ja arengukavasid;
- koolieelse lasteasutuse, põhikooli ja gümnaasiumi riiklikke õppekavasid;
- liiklushariduse valdkonna peamiste osapoolte rolle, vastutust ja koostöömudeleid;
- asjakohast rahvusvahelist kogemust ja häid praktikaid vähemalt kahe Eesti jaoks võrreldava riigi näitel.

Analüüsi käigus tuleb hinnata ka seda, kuidas liiklushariduse eesmärgid, teemad ja õpitulemused kajastuvad erinevate haridusastmete õppekavades ning kuidas need toetavad liiklushariduse järjepidevust. Õppekavade sisuanalüüsi võib uuringu eesmärkidest lähtudes teostada põhjendatud metoodika alusel valimipõhiselt.

2.1.2. Analüüsi fookus.

Analüüsi käigus tuleb hinnata liiklushariduse eesmärkide, rollijaotuse, koostöökorralduse, juhtimismudeli ning õigusliku ja strateegilise raamistiku toimivust ning tuua välja peamised kitsaskohad ja arenguvajadused.

Analüüs peab hõlmama vähemalt järgmisi teemasid:

Eesmärgid ja raamistik

- liiklushariduse eesmärkide selgus ja kooskõla õigusaktides, strateegilistes dokumentides ning õppekavades;
- õigusliku ja strateegilise raamistiku mõju liiklushariduse rakendamisele.

Järjepidevus ja süsteemsus

- liiklushariduse käsitlemise järjepidevus eri haridusastmete vahel;
- liiklushariduse süsteemsus elukaareüleses vaates.

Rollid ja vastutus

- liiklusharidusega seotud osapoolte rollid, ülesanded ja vastutus;
- rollide ja vastutuse selgus, kooskõla ning rakendatavus praktikas.

Koostöö, juhtimine ja seire

- koostöö- ja koordineerimismudelid;
- infovahetus ja ühistegevuste kavandamine;
- liiklushariduse seire, hindamise ja arendamise korraldus.

Tugevused ja arenguvajadused

- toimivad praktikad ja tugevused, mida tuleks säilitada või laiendada;
- peamised kitsaskohad, kattuvused, vastuolud ja lüngad;
- võimalikud õiguslikud, organisatsioonilised ja strateegilised arengusuunad.

2.1.3. Analüüsi väljund. Õigusliku, strateegilise ja institutsionaalse raamistiku analüüsi tulemusena koostab töövõtja raporti vastavalt punktis 3.1 sätestatud nõuetele.

2.1.4. Visuaalne ülevaade. Õigusliku, strateegilise ja institutsionaalse raamistiku analüüsi osana tuleb koostada liiklushariduse korralduse kontseptuaalne ülevaade või muu samaväärne visuaalne lahendus ning esitada see analüüsi raporti osana.

2.2. Üldhariduskoolide õpetajate fookusgrupiuring.

Uuringu teise tööosana tuleb läbi viia üldhariduskoolide 1.–12. klassi õpetajate fookusgrupiuring, mille eesmärk on saada ülevaade liikluskasvatuse korraldusest üldhariduskoolides, sealhulgas selle sisust, ulatusest ja rakendamispraktikatest ning kaardistada õpetajate kogemused, hinnangud, vajadused ja ootused liikluskasvatuse kavandamisel ning elluviimisel. Lisaks tuleb tuua välja toimivad praktikad ja kitsaskohad ning koguda ettepanekuid liiklushariduse tõhusamaks korraldamiseks.

2.2.1. Fookusgrupiuringu teemad.

Fookusgrupiuring peab hõlmama vähemalt järgmisi teemavaldkondi:

Liikluskasvatuse olulisus ja korraldus

- liikluskasvatuse koht koolis ja õppetöös;
- liikluskasvatuse planeerimine ja rakendamine;
- kasutatavad õppematerjalid ja meetodikad.

Tingimused ja takistused

- peamised toetavad ja takistavad tegurid;
- juhtkonna, ressursside ja õppekeskkonna mõju.

Rollid ja koostöö

- osapoolte rollide selgus;
- ootused Haridus- ja Teadusministeeriumile ning Transpordiametile.

Tulevik ja arenguvajadused

- õpetajate vajadused;
- arendusettepanekud.

Loetelu ei ole ammendav. Töövõtja võib põhjendatud vajaduse korral ja Tellijaga kooskõlastatult käsitletavaid teemavaldkondi täpsustada või täiendada. Konkreetsed uurimisküsimused määratleb Tellija hankedokumentides.

2.2.2. Analüüsi käigus tuleb hinnata ja kirjeldada võimalikke erinevusi eri kooliastmete õpetajate, piirkondade ning Transpordiameti koolitustel osalenud ja mitteosalenud õpetajate kogemustes, hoiakutes ja hinnangutes.

2.2.3. Uuringu ettevalmistamise käigus võib töövõtja teha Tellijale ettepanekuid uurimisküsimuste või käsitletavate teemade täpsustamiseks ja täiendamiseks. Muudatused rakendatakse üksnes Tellija nõusolekul, kui need aitavad paremini saavutada uuringu eesmäärke.

2.2.4. Uuring peab hõlmama vähemalt kolme fookusgruppi. Töövõtja võib põhjendatud meetodilise ettepaneku alusel moodustada täiendavaid fookusgruppe või rakendada muid samaväärseid kvalitatiivseid andmekogumismeetodeid.

2.2.5. Töövõtja ülesanne on värvata fookusgruppides osalejad ning tagada võimalusel erinevate piirkondade, koolisuuruste ja koolipidajate esindatus ning erineva õpetajaprofiili ja tööstaažiga õpetajate osalemine. Võimalusel tuleb kaasata nii linna- kui ka maapiirkondade õpetajaid.

2.2.6. I kooliastme õpetajate fookusgrupis tuleb võimalusel kaasata nii õpetajaid, kes on osalenud Transpordiameti koolitustel „Liikluskasvatuse läbiviimine I kooliastmes“, kui ka õpetajaid, kes neil osalenud ei ole, et võimaldada kogemuste võrdlevat analüüsi.

2.2.7. Fookusgrupid viiakse läbi eesti keeles, veebikeskkonnas. Töövõtja koostab ja kooskõlastab Tellijaga uuringumaterjalid ning tagab isikuandmete töötlemise vastavuse isikuandmete kaitse üldmääruse (GDPR) nõuetele.

2.2.8. Uuringu väljund. Õpetajate fookusgrupiuuringu tulemusena koostab töövõtja raporti vastavalt punktis 3.2 sätestatud nõuetele.

2.3. Ekspertintervjuud.

Uuringu kolmanda tööosana tuleb läbi viia poolstruktureeritud ekspertintervjuud liiklushariduse ja liikluskasvatuse valdkonna peamiste sidusrühmade esindajatega.

Ekspertintervjuude eesmärk on:

- saada terviklik ülevaade liiklushariduse süsteemi toimimisest Eestis;
- hinnata liiklushariduse juhtimis-, koostöö- ja vastutussüsteemi toimivust;
- kaardistada liiklushariduse peamised tugevused, kitsaskohad ja arenguvajadused;
- koguda ettepanekuid liiklushariduse süsteemsemaks, järjepidevamaks ja tõhusamaks korraldamiseks.

2.3.1. Ekspertintervjuud tuleb läbi viia peamiste liiklusharidusega seotud osapoolte esindajatega, sealhulgas vähemalt järgmiste sihtrühmade esindajatega:

- Haridus- ja Teadusministeerium (HTM);
- Haridus- ja Noorteamet (HARNO);
- Transpordiameti liiklushariduse ja liiklusohutuse valdkonna esindajad;
- õpetajate ettevalmistusega tegelevate ülikoolide esindajad (Tallinna Ülikool ja Tartu Ülikool);
- koolijuhtide ühenduste esindajad, kaasates võimaluse korral ka üldhariduskoolide koolijuhte;
- Politsei- ja Piirivalveamet (PPA);
- kohalike omavalitsuste haridusvaldkonna esindajad, tagades võimalusel nii suuremate kui ka väiksemate omavalitsuste esindatuse;
- kohalike omavalitsuste tervise- ja turvalisusvaldkonna esindajad (nt tervise- või turvalisusnõukogude eestvedajad);
- noorte ja laste heaolu valdkonna esindajad (nt Eesti Noorteühenduste Liit, Lastekaitseliit või muud asjakohased organisatsioonid);

- vajaduse korral võib kaasata ka teisi uuringu eesmärkide saavutamiseks asjakohaseid osapooli.

2.3.1.1. Ekspertintervjuud tuleb läbi viia vähemalt punktis 2.3.1. sihtrühmade esindajatega. Töövõtja võib põhjendatud meetodilise ettepaneku korral kombineerida sihtrühmi ühisteks intervjuudeks või paneelintervjuudeks.

2.3.1.2. Pakkujal on õigus teha põhjendatud ettepanek täiendavate ekspertide või organisatsioonide kaasamiseks, kui see aitab paremini saavutada uuringu eesmärke. Vajaduse korral võib kaasata ka teisi liiklushariduse, liiklusohutuse, hariduse või ennetustegevusega seotud organisatsioonide, erialaliitude, vabaühenduste või valdkonna ekspertide esindajaid.

2.3.2. Ekspertintervjuude teemad. Ekspertintervjuude käigus tuleb käsitleda ja analüüsida vähemalt järgmisi teemavaldkondi:

- liiklushariduse süsteemi tugevused ja kitsaskohad;
- rollid, vastutus ja juhtimine;
- õigusliku ning strateegilise raamistiku toimivus;
- õpetajate ettevalmistuse ja täienduskoolituse roll liiklushariduse eesmärkide saavutamisel;
- koostöö ja rakendamise takistused;
- arengusuunad aastani 2035.

2.3.3. Loetelu ei ole ammendav. Töövõtja võib põhjendatud vajaduse korral ja Tellijaga kooskõlastatult käsitletavaid teemavaldkondi täpsustada või täiendada. Konkreetsed uurimisküsimused määratleb Tellija hankedokumentides.

2.3.4. Ekspertintervjuud võib läbi viia veebi vahendusel või vahetu intervjuuna.

2.3.5. Ekspertintervjuu soovituslik kestus on 45–60 minutit.

2.3.6. Töövõtja ülesanne on kaasata ekspertintervjuudes osalejad, leppida kokku intervjuude ajad ning koostada intervjuude kavad, mis tuleb enne intervjuude läbiviimist kooskõlastada Tellija projektijuhiga.

2.3.7. Ekspertintervjuudes osalejate isikuandmeid tuleb töödelda kooskõlas isikuandmete kaitse üldmäärusega (GDPR). Tellijale edastatav raport ei tohi sisaldada intervjuueeritavate tuvastamist võimaldavaid isikuandmeid, välja arvatud intervjuueeritava organisatsioon või esindatav sihtrühm.

2.3.8. Uuringu väljund. Ekspertintervjuude tulemuste põhjal koostab töövõtja raporti vastavalt punktis 3.3 sätestatud nõuetele.

3. Oodatavad väljundid ja tulemused. Töövõtja võib Tellijaga kokkuleppel esitada punktides 3.1–3.4 kirjeldatud tulemused eraldiseisvate raportitena või ühe tervikliku lõpparuandena tingimusel, et kõik nõutud väljundid ja järeldused on selgelt eristatavad.

Töö tulemusena peab valmima:

3.1. Õigusliku, strateegilise ja institutsionaalse raamistiku analüüsi raport. Raport peab sisaldama liiklushariduse õigusliku, strateegilise ja institutsionaalse raamistiku analüüsi tulemusi, peamisi järeldusi, arenguvajadusi ning ettepanekuid liiklushariduse süsteemi edasiarendamiseks.

3.2. Õpetajate fookusgrupiuringu raport. Raport peab sisaldama õpetajate fookusgruppide peamisi tulemusi, järeldusi ja ettepanekuid liikluskasvatuse ning õpetajatele suunatud tugitegevuste edasiarendamiseks.

3.3. Ekspertintervjuude raport. Raport peab sisaldama ekspertintervjuude peamisi tulemusi, järeldusi ja ettepanekuid liiklushariduse süsteemi, rollijaotuse, koostöömodelite ja toetusmeetmete edasiarendamiseks.

3.4. Koondanalüüs ja arengusuunad. Töövõtja koostab uuringu kõigi tööosade tulemusi ühendava koondanalüüsi, milles:

- sünteesitakse uuringu peamised järeldused;
- tuuakse välja liiklushariduse süsteemi peamised tugevused, kitsaskohad ja arenguvajadused;
- määratletakse liiklushariduse valdkonna peamised arengusuunad ja prioriteedid aastani 2035 ning võimalikud tegevussuunad nende saavutamiseks;
- esitatakse ettepanekud liiklushariduse süsteemi edasiarendamiseks;
- hinnatakse ettepanekute võimalikku mõju, teostatavust ja rakendamise eeldusi.

3.5. Tulemuste esitus. Töövõtja esitab uuringu peamised tulemused, järeldused ja ettepanekud Tellijale veebikohtumisel või Tellijaga kokkulepitud formaadis.

3.6. Intellektuaalomand ja kasutusõigused. Tellijal on pärast lepingujärgse tasu tasumist piiramatult õigus uuringu tulemusi kasutada, töödelda, avaldada, levitada ja esitada.

4. Küsimused turuosalistele

Käesoleva turu-uuringu eesmärk ei ole saada valmis uuringudisaini ega metoodilist lahendust, vaid hinnata töö teostatavust, mahtu, ajakulu, võimalikke riske, kvalifitseerimistingimusi ja eeldatavat maksumust.

1. Kas uuringu kavandatud ulatus ja ülesehitus on realistlik?
2. Kas sihtrühmad ja andmekogumise maht on realistlikult teostatavad?
3. Kas uuringu ülesehituses või mahus tuleks teha muudatusi, et tagada uuringu parem teostatavus või kulutõhusus?
4. Millised on uuringu läbiviimise peamised riskid?
5. Kas näete uuringu eesmärkide saavutamiseks sobivamaid või täiendavaid metoodilisi lähenemisi?
6. Milline on teie hinnangul realistlik töö teostamise tähtaeg?
7. Millised võiksid olla mõistlikud, mittediskrimineerivad ja proportsionaalsed kvalifitseerimistingimused (nt varasem kogemus, haridus, meeskonna suurus, võimekus kaasata valdkonna eksperte)?
8. Milline on töö eeldatav maksumus (ilma käibemaksuta)?

Soovi korral palume esitada ka muud uuringu ettevalmistamisel olulised tähelepanekud või ettepanekud.

5. Tähtajad ja muu info

Turu-uuring korraldatakse kahes etapis:

Etapp 1: videokoosolek Microsoft Teamsi vahendusel **14.09.2026 kell 15.00** (eelregistreerimisega hiljemalt **11.09.2026**) tekkinud küsimustele vastamiseks.

Osalemissoovist tuleb teada anda kirjale vastates.

Etapp 2: hiljemalt **17.09.2026** ootame lihtkirjalikke vastuseid 4. punktis esitatud küsimustele.

Lisateave

Turu-uuringu käigus peetud suhtlus ja väljastatud teave salvestatakse ja dokumenteeritakse.

Turu-uuringu käigus saadud teavet võib Transpordiamet kasutada hanke alusdokumentide ettevalmistamisel ja koostamisel.

Turu-uuringu raames ei arutata ettevõtja võimaliku tulevase pakkumuse sisu ega kujundata ettevõtja pakkumust nõuetele vastavaks.

Turu-uuring ei kohusta Transpordiametit hanget välja kuulutama ega turu-uuringus osalenud ettevõtjaid hilisemas hankemenetluses osalema. Samas on turu-uuringu käigus saadud sisend oluline realistlike, asjakohaste ja turutingimustele vastavate hanketingimuste kujundamisel.

Transpordiamet tagab turu-uuringu läbiviimisel ettevõtjate võrdse kohtlemise, mittediskrimineerimise ja läbipaistvuse põhimõtete järgimise ning väldib konkurentsi moonutamist.

Transpordiamet ei hüvita turu-uuringus osalemise ega sellega seotud teabe koostamise ja esitamisega seotud kulusid.

Lugupidamisega

Kerli Pärna

Liiklusohutuse ekspert